

Programovací jazyk C++

Struktury

Abstraktní datové typy

Strukturované datové typy

- existují v jazyce C, nejde o novinku v C++
- struktura je heterogenní
 - proměnná typu struktura tedy obsahuje několik položek různých datových typů, které ovšem spolu logicky souvisejí
 - struktura umožňuje „společné“ pojmenování všech sdružených údajů, s nimiž se potom pohodlněji pracuje

Struktura

- deklarace proměnné **bod** typu **struktura**, která reprezentuje body v dvourozměrném prostoru:

```
struct {  
    float x;  
    float y;  
} bod;
```

- deklarace nového typu TBod:
`typedef struct {
 float x;
 float y;
} TBod;`
- deklarace proměnné bod1, která je typu TBod:
`TBod bod1;`
- deklarace pole „bodů“
`TBod body[20];`

- přístup k položkám se provádí pomocí tečkové notace:

```
bod.x = -3; bod.y = 5;
```

```
bod1.x = 2; bod1.y = 0;
```

```
body[0].x = 0; body[0].y = 1;
```

- stejně jako u pole je možné již při deklaraci inicializovat položky struktury (tzv. konstruktor):

```
TBod b1 = {3, -1};
```

- dynamická alokace proměnné typu struct v C:

```
TBod *b3;
```

```
b3 = (TBod*)malloc(sizeof(TBod));
```

resp. v C++

```
b3 = new TBod;
```

- přístup k položkám:

```
*b3.x = 5; *b3.y = 0;
```

nebo:

```
b3 -> x = 5;
```

- dynamická alokace pole struktur v C:

```
TBod *b4;
```

```
b4 = (TBod*)malloc(sizeof(TBod)*n);
```

resp. v C++

```
b4 = new TBod[n];
```

- přístup k položkám:

```
b4[0].x = 5; b4[0].y = 0;
```

- dealokace

- v C:

- `free(b3);`

- `free(b4)`

- v C++:

- `delete b3;`**

- `delete [] b4;`**

- do procedur a funkcí předáváme buď celé struktury
 - nevýhodné, uvědomme si, že se celá struktura kopíruje na zásobník
 - definice funkce

```
float vzdalenost(TBod b)
{
    return sqrt(b.x*b.x+b.y*b.y);
}
```
 - volání

```
vzdalenost(b1);
vzdalenost(*b3);
```

- nebo raději přes ukazatele
 - na zásobník se kopíruje pouze adresa, úsporné
 - definice funkce

```
float vzdalenost(TBod *b)
{
    return sqrt(b->x*b->x+b->y*b->y);
}
```

- volání

```
vzdalenost(&b1);
vzdalenost(b3);
```

- strukturu jako parametr lze deklarovat také pomocí reference
 - předá se vlastně také adresa
 - definice funkce

```
float vzdalenost(TBod &b)
{
    return sqrt(b.x*b.x+b.y*b.y);
}
```

- volání

```
vzdalenost(b1);
vzdalenost(*b3);
```

- parametr lze deklarovat také jako *konstantní parametr typu reference*
 - definice funkce
`float vzdalenost(const TBod &b) {...}`
 - volání je stejné
`vzdalenost(b11);`
`vzdalenost(*b3);`
- pak není možné ve funkci měnit položky struktury (překladač ohlásí chybu)
 - používá se jako ochrana, aby programátor omylem neměnil hodnotu parametru, který považuje za vstupní

Příklad – formát BMP

- grafický formát pro uložení obrázků bmp (Bitmap) obsahuje úvodní hlavičku o délce 14 bytů.

Položka	Délka položky	Popis
<i>typ</i>	2 byty	2 znaky „BM“
<i>velikost</i>	4 byty	celková velikost souboru
<i>rezervováno1</i>	2 byty	rezervováno pro pozdější použití, musí být na 0
<i>rezervováno2</i>	2 byty	rezervováno pro pozdější použití, musí být na 0
<i>posun</i>	4 byty	posun obrazových dat od začátku této hlavičky (struktury)

- předpokládejme, že pracujeme na platformě Intel
 - uložení dat little-endian, tj. slabiky nižšího řádu jsou uloženy na nižších adresách),
 - `sizeof(unsigned short) == 2`
 - `sizeof(unsigned int) == 4`

- strukturu, která odpovídá hlavičce souboru, nadeklarujeme následovně:

```
typedef struct
{
    unsigned char B;
    unsigned char M;
    unsigned int velikost;
    unsigned short res1;
    unsigned short res2;
    unsigned int posun;
} THeadBMP;
```

- nadeklarujeme proměnnou pro hlavičku:
THeadBMP hlavicka;

- hlavičku načteme ze soubor vst, který byl otevřen pomocí fopen v *binárním* módu:

```
fread((void*)&hlavicka, sizeof(THeadBMP), 1, vst)
```

- *upozornění:*
 - některé překladače v rámci optimalizace přístupu do paměti neukládají položky struktur těsně za sebou, ale zarovnávají je na adresy dělitelné 4. V takovém případě by mezi položkami M a velikost byla v paměti mezera a velikost struktury by byla větší než velikost hlavičky. Museli bychom tedy v překladači tuto optimalizaci (zarovnání položek na adresy dělitelné 4) vypnout.

Úloha 1

- Napište program, kde deklarujete strukturovaný typ pro uložení bodu v prostoru. Definujte dva body (dvě proměnné), jejichž souřadnice načtete z klávesnice. Napište dvě funkce, jedna vrací vzdálenost bodu od počátku (inspiруйте se funkcí vzdalenost1), druhá funkce má dva body jako parametry a vrací vzdálenost mezi nimi.

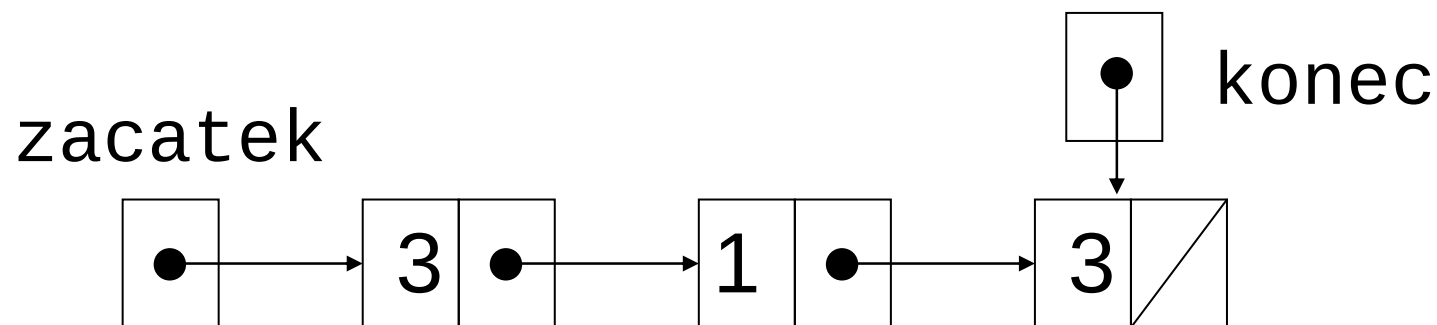
- pokud se při deklaraci struktury odkazujeme na ni, napíšeme jméno ještě před „{“

```
typedef struct TPolozka {  
    int cislo;  
    TPolozka *dalsi;  
} TPolozka;
```

```
TPolozka *seznam;
```

Spojový seznam

- abstraktní datový typ (data + operace)
- určen pro dynamický seznam (lexikon), kde není znám počet prvků seznamu a jejich počet se často mění (vkládání, mazání)

- implementace v C:

```
typedef struct TPolozka {  
    int prvek;  
    TPolozka *dalsi;  
} TPolozka;
```

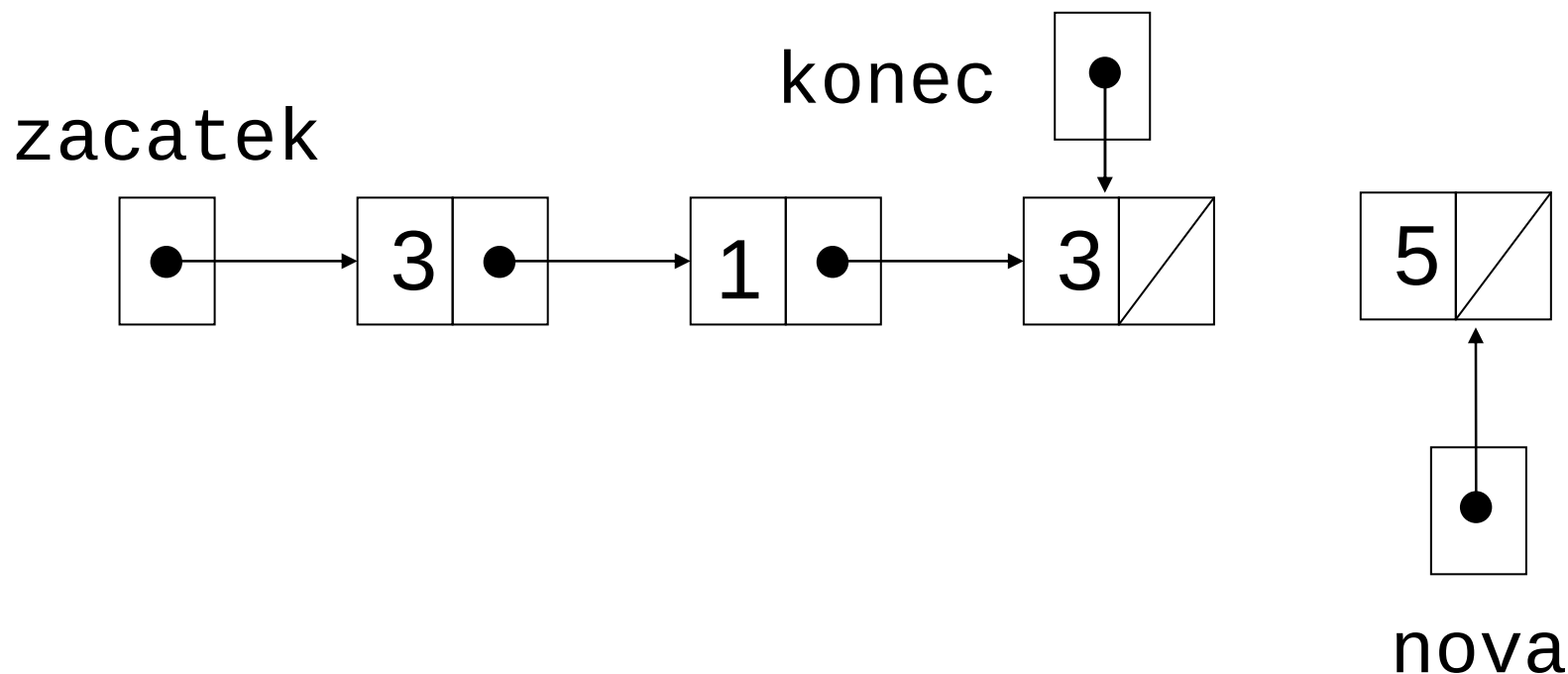
```
typedef struct {  
    TPolozka *zacatek;  
    TPolozka *konec;  
} TSeznam;
```

```
TSeznam sez1;
```

```
void Init(TSeznam *seznam)  
{  
    seznam -> zacatek = NULL;  
    seznam -> konec = NULL;  
}
```

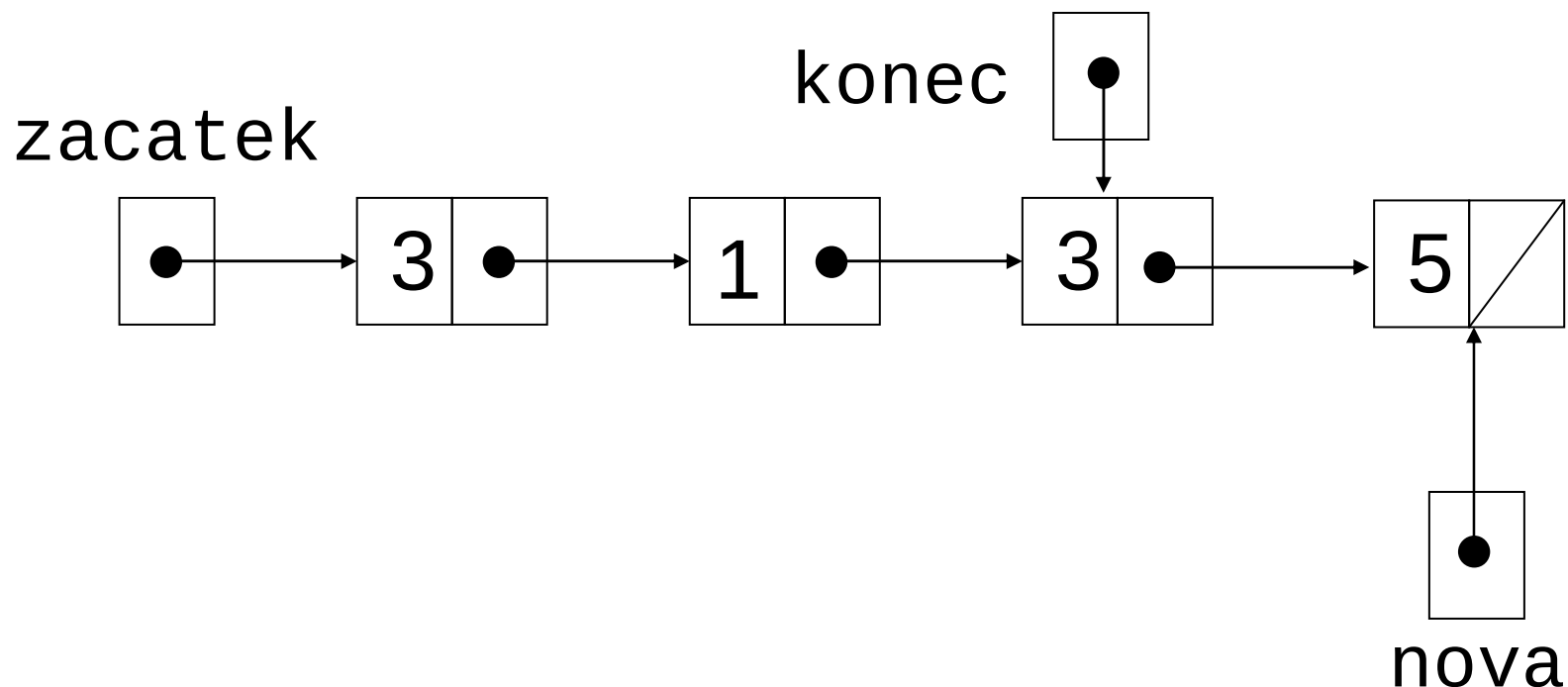
Vložení na konec seznamu

- 1) dynamicky vytvořím novou položku
(ukazatel na další položku nastavím
na NULL)

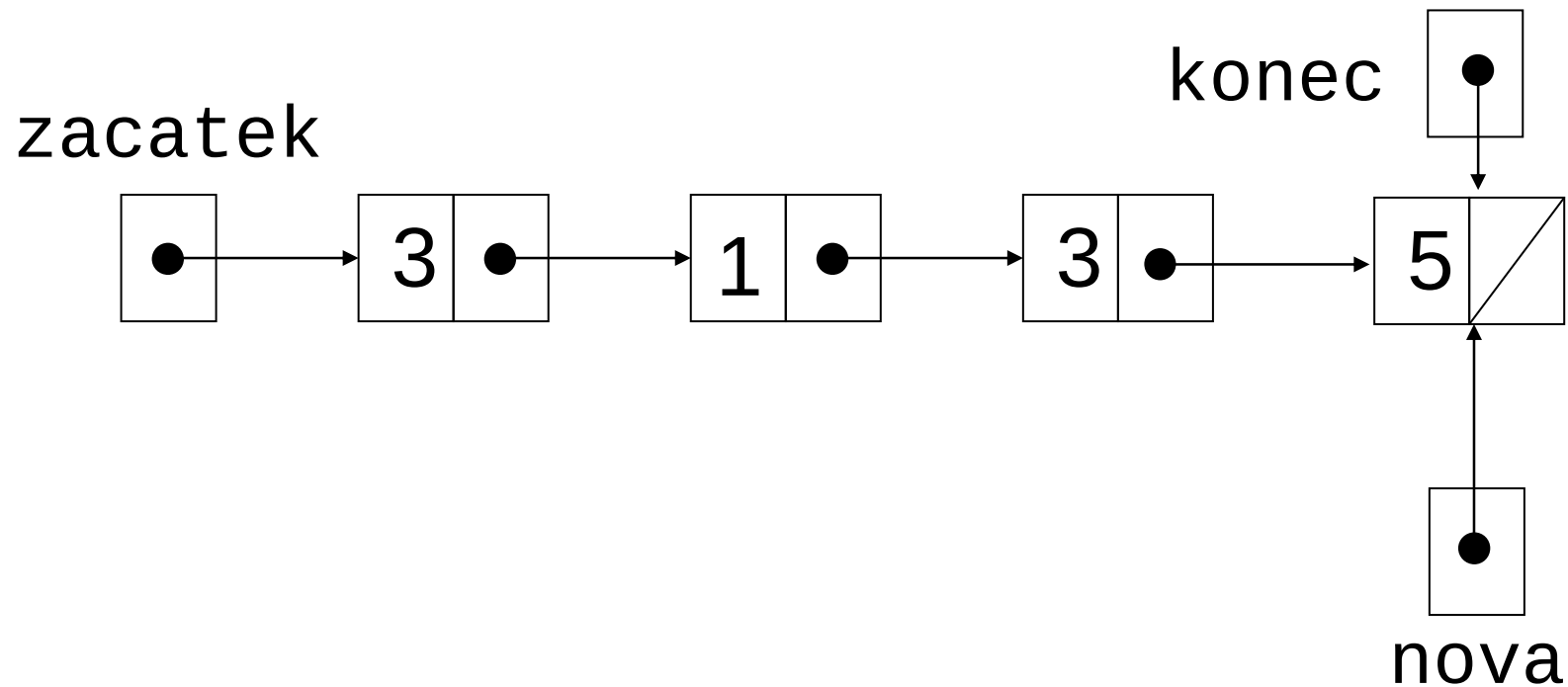
Vložení na konec seznamu

- 2) ukazatel další u posledního prvku seznamu nastavím na novou položku

Vložení na konec seznamu

3) posunu ukazatel na konec seznamu

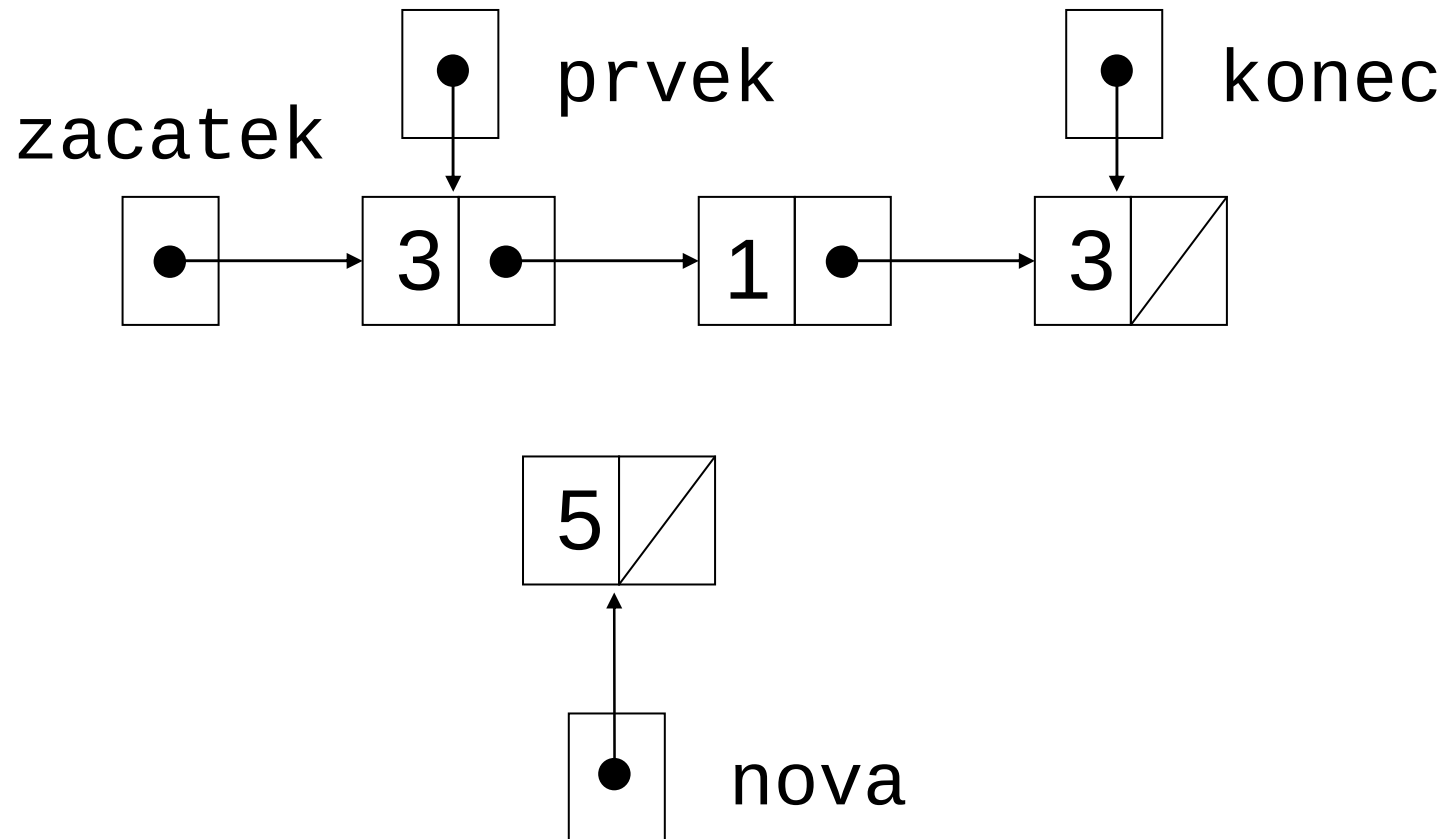

Pozor, vkládám-li do prázdného seznamu

```
void Vloz_na_konec(TSeznam *seznam, int
cislo)
{
    TPolozka *nova;
    nova = new TPolozka;
    nova -> prvek = cislo; nova -> dalsi=NULL;
    if (seznam -> zacatek != NULL)
    {
        seznam -> konec -> dalsi = nova;
        seznam -> konec = nova;
    }
    else { seznam -> konec = nova;
        seznam -> zacatek = nova; }
}
```

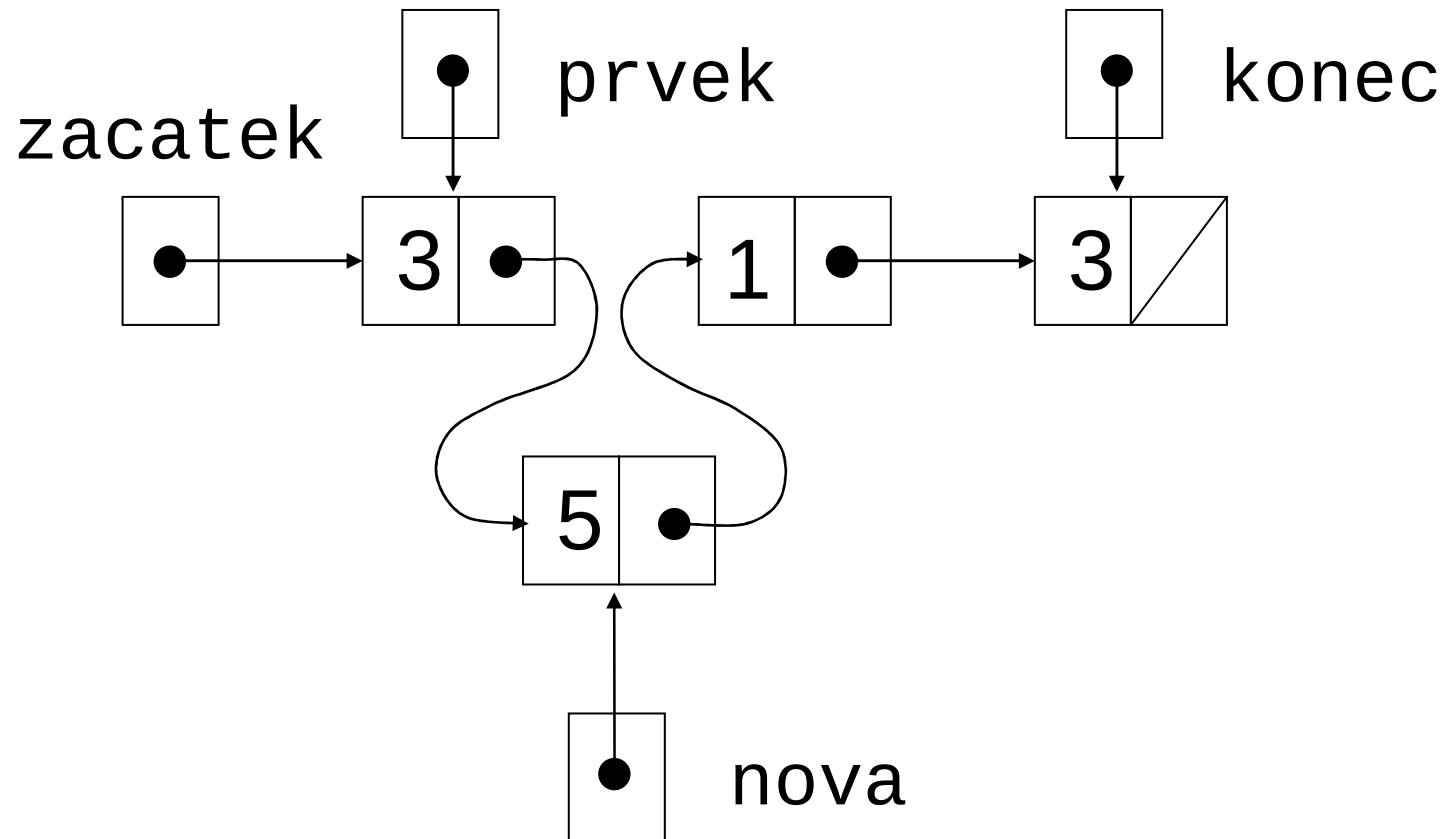
Vložení do seznamu za prvek

1) dynamicky vytvořím novou položku

Vložení do seznamu za prvek

2) provádí nový prvek se seznamem

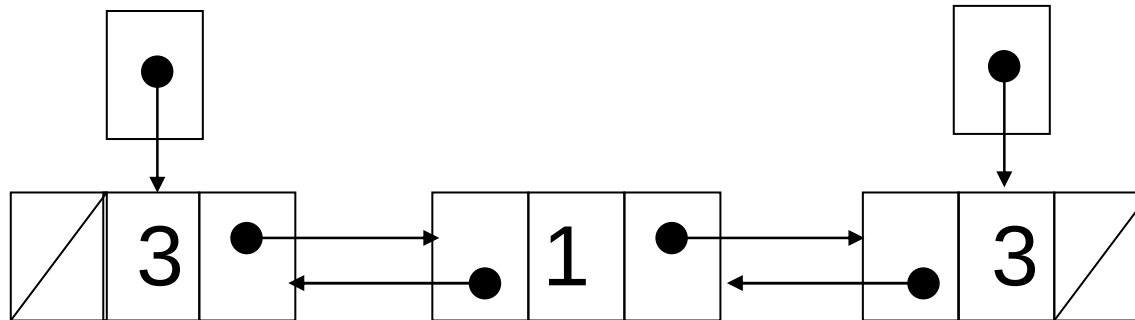

Obousměrný spojový seznam

- položka obsahuje ukazatel na předchůdce i následníka

zacatek

konec

Úloha 2

- naimplementujte spojový seznam (jedno-směrně nebo obousměrně vázaný), do kterého se ukládají jména a telefonní čísla
- naimplementujte tyto procedury a funkce:
 - inicializace prázdného seznamu
 - test, zda je seznam prázdný
 - vložení záznamu na konec seznamu
 - vložení záznamu za prvek (parametrem je ukazatel na prvek, za který se vkládá, a nové jméno a telefonní číslo)

- hledání záznamu (podle jména i telef. čísla) -
vrací ukazatel na záznam, pokud není v
seznamu, vrací NULL
 - zjištění ukazatele na první záznam
 - zjištění ukazatele na následující záznam
 - výmaz prvku (parametrem je ukazatel na
existující prvek, který se má vymazat)
 - zrušení celého seznamu
- napište jednoduchou konzolovou
aplikaci pro otestování implementace
seznamu; data zadávejte z klávesnice
– nemusíte využít všechny funkce